

Drie Kalmukse studenten staan in Rusland voor de rechter. Willekeur, racisme en gebrek aan onafhankelijke rechtspraak voeren de boventoon. „Ik kan niet anders concluderen dan dat de officier van justitie aanstoot neemt aan het ras van de verdachten.”

Paul Alexander

De rechtszaal van de Frunze-districtrechtbank in Vladimir onderscheidt zich nauwelijks van rechtszalen elders in Europa: een sober ingericht lokaal. De zaal is gevuld met eenvoudige houten bankjes, links voor de openbaar aanklager, rechts voor de verdediging van de verdachten. Aan de wand hangen de Russische vlag en het wapen van Vladimir.

Maar er staat ook een grote kooi van gevlochten gletzjer, van waaruit de verdachten hun proces moeten volgen.

Vandaag is de kooi leeg en zitten drie jongen verdachten met Aziatisch uiterlijk in de beklagdenbank. Terecht staan de Kalmukse studenten Andrej Bjaktkiev en de broers Basang en Jevgeni Erdnjev, die dertien maanden in voetsluiting hebben gezeten en sinds afgelopen november op borgtocht vrij zijn. Hun is artikel 101 van het wetboek van strafrecht ten laste gelegd: openlijke geweldpleging en het moedwillig toebrengen van zwaar lichamelijk letsel, waarop minimaal 5 en maximaal 12 jaar gevangenis staat. Aanleiding voor de slpende zaak is een nachtelijke rechtspartij met twee agenten van de OeBOP (Dienst ter Bestrijding van de Georganiseerde Misdaad), die een avondje aan het stappen waren. De agenten werden wegens dronkenschap nachtdub Deffin uitgezet, waar de studenten op dat moment de promotie van Bjaktkiev vierde. De agenten zouden hebben geroepen: „Waarom krijgen wij geen drank, en die spletoegen wel.” Later raakten studenten en agenten slaags op de stoep. De agenten zouden de studenten om hun vingers te slaan en hebben beledigd, waarop die hun „waardigheidsverdedigden”.

Vandaag wordt het rapport van het medisch onderzoek – het vierde inmiddels – ter zitting gebracht. Rechter Toemakov leest de conclusie voor: „Slachtoffer Persjin heeft geen schade aan de gezondheid opgelopen.”

OeBOP-agent Persjin, die de Kalmukse studentende heeft aangeklaagd, spuurt tegen: „Ik heb zowel fysiek als psychische schade ondervonden. Ik verzoek de rechter de experts van het medische rapport te laten voorlezen.” Maar na drie eerdere medische rapporten en talloze getuigenissen vindt de rechter het welletjes: „Ik kan niet iedereen blijven beschuldigen. In de rapporten staat alles uitgebreid beschreven. Als u specifieke vragen heeft, dient u die in op schrift en zal ik ze bekijken.”

Met de conclusie van het laatste medische rapport lijkt de aanklacht van Persjin ongegrond. Toch verwacht Svetlana Belova, de advocaat van de drie Kalmukken, alles behalve vrijspraak. Belova: „De staat moet dan compensatie betalen voor hun ontbrekende gevangenschap, wat volgens bepalingen van het Europese Hof kan worden toelicht op tot 40.000 euro per persoon. De rechter zal nooit ingaan tegen het staatsbelang.”

Zomaar een rechtszaak in een Russische provinciestad, 200 kilometer ten oosten van Moskou. Ooit was Vladimir Ruslands hoofdstad en zetelde hier het hoofd van de Russisch Orthodoxe Kerk. Nu is het niet meer dan een stadje met een slecht verkeer, waar de strijd om het bestaan sinds de Sovjetjaren alleen maar harder geworden is. Willekeur, racisme en gebrek aan onafhankelijke rechtspraak voeren er de boventoon.

Zo kon het gebeuren dat de Kalmukse studenten een paar uur na de rechtspartij van hun bed werden gelicht door collega's van de agenten. In plaats van naar het politiebureau werden

Russische neonazi's. Tussen januari en oktober 2007 werden in Rusland 546 racistische aanslagen geregistreerd. Bij dat geweld vielen 56 doden

ze naar het OeBOP-kantoor gebracht, alsof ze deel uitmaakten van een criminele organisatie. Daar liep tijdens het achttien uur durend verhoor de 19-jarige Jevgeni Erdnjev een gebroken been op.

Het duerde bijna een jaar voordat de drie Kalmukken voor de rechter kwamen. Daarna werd het proces telkens verdaagd en zo blijft het nu toe een uitspraak uit – geheel tegen de richtlijnen van het Europees Hof. Het is een bekend probleem in Rusland, waar langdurig voorarrest niet als onrechtmatig wordt gezien en de rechten van verdachten niet meetellen. Rusland heeft daarvoor al verschillende zaken verloren bij het Europees Hof, maar lijkt niet van zins deze te praktijk te veranderen.

„Als de verdachten van het Slavische ras waren geweest zou de zaak allang afgehandeld zijn”, schrijft de lokale krant *Tomskis*. „Nu is het het woord van staatsdienaren tegenover dat van minderheden uit een verafgelegen en armoedige provincie. Persjin, die in kennelijk staat verkeerde, gaf daarbij tegenover de rechter open-

lijk toe zich de toedracht van de vechtpartij niet meer te kunnen herinneren.”

Auteur van het stuk is Natalja Novozjilova, de enige lokale journaliste die de zaak volgt. Zij weest als geen ander hoe lang een proces zich kan voortspelen: zelf was ze in een zeven jaar durend proces verwikkeld op beschuldiging van smaad nadat ze de lokale afdeling van de Partij voor Nationale Eenheid had omschreven als fascistische organisatie. Sindsdien bericht ze over misstanden binnen het rechtsstelsel en over de met elkaar verweven machtsstructuren. Ze schets het beeld van een opperachtig staats-apparaat tegenover een nauwelijks ontwikkelde *civil society*. Novozjilova: „Neem de gouverneur van het district Vladimir. Hij is al vijftien jaar aan de macht en duldt geen oppositie. Toen een aantal jaar geleden de populaire burgermeester van de tweede stad van het district op veler verzoek wel wilde overwegen zich kandidaat te stellen voor de gouverneurspost, werd hij kort daarop dood in een greppel aangetroffen. Hoewel iedereen vermoedde wat er achter

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

In het Rusland van vandaag zijn weinig journalisten overgebleven die over politiek gevoelige onderwerpen schrijven. Novozjilova heeft het voordeel dat ze schrijft voor een kleine commerciële krant die weinig serieus is, maar wel onafhankelijk. Het is elke keer een hele opgave om haar stukken gepubliceerd te krijgen. Ze schuurt er niet voor haar hoofdredacteur attenties toe te schuiven als een doos chocolade of fles cognac. Dit alles voor het schamele loon van apparat tegenover een nauwelijks ontwikkelde *civil society*. Novozjilova: „Neem de gouverneur van het district Vladimir. Hij is al vijftien jaar aan de macht en duldt geen oppositie. Toen een aantal jaar geleden de populaire burgermeester van de tweede stad van het district op veler verzoek wel wilde overwegen zich kandidaat te stellen voor de gouverneurspost, werd hij kort daarop dood in een greppel aangetroffen. Hoewel iedereen vermoedde wat er achter

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

Zomaar een rechtszaak in een Russische provinciestad

Foto Huillaume Herbau/Oeil Public/Hollandse Hoogte

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

In het Rusland van vandaag zijn weinig journalisten overgebleven die over politiek gevoelige onderwerpen schrijven. Novozjilova heeft het voordeel dat ze schrijft voor een kleine commerciële krant die weinig serieus is, maar wel onafhankelijk. Het is elke keer een hele opgave om haar stukken gepubliceerd te krijgen. Ze schuurt er niet voor haar hoofdredacteur attenties toe te schuiven als een doos chocolade of fles cognac. Dit alles voor het schamele loon van apparat tegenover een nauwelijks ontwikkelde *civil society*. Novozjilova: „Neem de gouverneur van het district Vladimir. Hij is al vijftien jaar aan de macht en duldt geen oppositie. Toen een aantal jaar geleden de populaire burgermeester van de tweede stad van het district op veler verzoek wel wilde overwegen zich kandidaat te stellen voor de gouverneurspost, werd hij kort daarop dood in een greppel aangetroffen. Hoewel iedereen vermoedde wat er achter

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

In het Rusland van vandaag zijn weinig journalisten overgebleven die over politiek gevoelige onderwerpen schrijven. Novozjilova heeft het voordeel dat ze schrijft voor een kleine commerciële krant die weinig serieus is, maar wel onafhankelijk. Het is elke keer een hele opgave om haar stukken gepubliceerd te krijgen. Ze schuurt er niet voor haar hoofdredacteur attenties toe te schuiven als een doos chocolade of fles cognac. Dit alles voor het schamele loon van apparat tegenover een nauwelijks ontwikkelde *civil society*. Novozjilova: „Neem de gouverneur van het district Vladimir. Hij is al vijftien jaar aan de macht en duldt geen oppositie. Toen een aantal jaar geleden de populaire burgermeester van de tweede stad van het district op veler verzoek wel wilde overwegen zich kandidaat te stellen voor de gouverneurspost, werd hij kort daarop dood in een greppel aangetroffen. Hoewel iedereen vermoedde wat er achter

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

de moord stak, kwam er geen onderzoek en werd er in de pers over gezwegen.”

‘Als de verdachten van het Slavische ras waren zou de zaak allang zijn afgehandeld’